

Oorlog in Oekraïne

De Oekraïense leerling Arsen (11) peinst over een pittige rekensom op de Van Reenenschool. Rechts zijn

REPORTAGE OEKRAÏENSE KINDEREN NAAR SCHOOL IN BERGEN

‘Eerst veilig voelen, pas

Op verschillende scholen in Nederland krijgen de eerste Oekraïense kinderen les. Ondanks de taalbarrière gaat dat verrassend goed, merken ze op de Van Reenenschool in Bergen. ‘Ze doen gelijk mee met voetbal.’

Nadia Ezzeroili, Irene de Zwaan
Bergen

‘Wat een mooie oorbellen heb je, Anastasia!’ De 7-jarige Jouleys, leerling van groep 4 van de Van Reenenschool in Bergen, wijst naar de gouden ringetjes in de oren van haar nieuwe klasgenoot. Die kijkt haar wat glazig aan.

De Oekraïense Anastasia spreekt nog geen Nederlands. Vandaar dat Jouleys haar tijdens deze eerste schooldag een rondleiding door het gebouw geeft. Er is ook een vertrouwd gezicht bij: haar nichtje Diana. Drie jaar geleden verhuisde zij al naar Nederland, dus nu kan ze mooi helpen met vertalen. Al is dat volgens Jouleys nergens voor nodig. ‘Ik kan zelf ook een beetje Oekraïens’, zegt ze trots. ‘Privjet!’

Anastasia is de zesde leerling uit Oekraïne die zich heeft ingeschreven op de Van Reenenschool, een ruim opgezette openbare school aan de rand van het bos. Hun aantal zal nog oplopen, verwacht directeur Wijbe van der Meer. Hij heeft die middag een afspraak met zeven Oekraïense ouders, die onderdak hebben gevonden in de manege van het vakantiedorp. Ook zij willen hun kinderen graag inschrijven.

Ze zijn wat Van der Meer betreft allemaal welkom. ‘Het zit in de genen van onze school om vluchtelingen op te vangen’, zegt hij, verwijzend naar de Syriërs die eerder al kwamen. Hun komst leidde destijds tot reuring bij ouders, die vreesden dat het onderwijs negatief zou wor-

den beïnvloed. ‘Wat beslist niet het geval bleek te zijn’, zegt Van der Meer. ‘De leerresultaten bleven van constante kwaliteit. Je merkt wel dat de Oekraïense vluchtelingen een meer westerse achtergrond hebben, ze passen zich iets makkelijker aan.’

Een groot verschil met de Syrische leerlingen, die snel doorverhuisden naar een andere gemeente, is dat de Oekraïense kinderen vermoedelijk langer zullen blijven. Hoelang? Dat weet niemand.

Verwijzen naar taalschool

Die onzekere factor maakt dat organisaties momenteel worstelen met de vraag hoe het onderwijs voor Oekraïense kinderen naar behoren kan worden ingericht. Kunnen ze het beste naar scholen op de terreinen van asielzoekerscentra, die al de nodige ervaring hebben met anderstaligen en traumaverwerking? Naar internationale schakelklassen? Of is het logischer om de kinderen online lessen aan te bieden in het Oekraïens – een vorm van onderwijs waar ze in de coronatijd al de nodige ervaring mee hebben opgedaan?

‘Er zijn nog geen concrete plannen’, zegt Boudien Bakker van de primair-onderwijstak van Lowan, een organisatie die scholen ondersteunt in het bieden van onderwijs aan vluchtelingen en andere nieuwkomers. ‘Wij verwijzen het liefst naar een taalschool, zodat ze straks in het reguliere onderwijs mee kunnen komen als de oorlog toch langer blijkt te duren.’

Haar collega Hariëtte Boerboom, die

“**Ik kan zelf ook een beetje Oekraïens. Privjet!**

Jouleys (7)
Leerling Van Reenenschool

“**Hij is heel erg onder de indruk van alles. Maar hij is ook blij dat hij naar school kan**

Oksana
Moeder van Arsen, sinds twee weken in Nederland.

landgenoot Dima.

Foto Guus Dubbelman / de Volkskrant

dan kun je leren'

voor de voortgezet-onderwijsafdeling van Lowan werkzaam is, onderstreept dat Oekraïense ouders in de eerste week vooral moeten bekomen van de vlucht. 'Daarna is het belangrijk dat kinderen zo snel mogelijk onderwijs aangeboden krijgen, in een omgeving met de nodige ondersteuning en begeleiding.'

Vanwege een speciale regeling hebben Oekraïense kinderen direct na aankomst recht op onderwijs. Maar of scholen die mogelijkheid ook kunnen bieden, is de vraag. 'Wij willen ze graag lesgeven en hiervoor is ook draagvlak', zegt Janneke Wormhoudt, directeur van de Bataviaschool in Amsterdam. 'Het probleem is alleen: er is een groot lerarentekort. En dit tekort wordt groter met meer schoolgaande kinderen.'

Belangrijk om te ontspannen

De Algemene Onderwijsbond (AOB) heeft de overheid om die reden geadviseerd om Oekraïense vluchtelingen met een achtergrond in het onderwijs te werven. Op de Van Reenenschool in Bergen is dit idee al werkelijkheid geworden: de Oekraïense Oksana, die in haar thuisland docent was, helpt vrijwilliger Maaike van der Meer (de vrouw van de directeur) met de Nederlandse taallessen die sinds deze week zijn gestart op het zolderlokaal van de school.

Eén van de drie Oekraïense leerlingen die maandagochtend aan tafel zit, is haar 11-jarige zoon Arsen, een verlegen jongen met witte capuchontrui. 'Kinderen', zegt hij zachtjes, als Van der Meer een kaartje in de lucht houdt waar enkele poppetjes op staan afgebeeld. Oksana vluchtte twee weken geleden vanuit Lviv naar Nederland. Die bestemming is niet toevallig gekozen: haar man was al hier, voor werk. Dat ze nu een handje helpt, doet ze voor haar kind, zegt ze in gebrekkig Engels. 'Hij is heel erg onder de indruk van alles. Maar hij is ook blij dat hij naar school kan.'

De drie Oekraïense jongens, die toevallig dezelfde leeftijd hebben, doen tijdens de taallessen hun uiterste best. 'Het is ongelofelijk hoe snel ze het oppikken', zegt Van der Meer, die in het verleden vaker les heeft gegeven aan nieuwkomers. 'Deze kinderen hebben veel meegemaakt, het is nog lastig in te schatten hoe getraumatiseerd ze zijn. Dus ik wil ook creatief met ze aan de slag gaan. Theaterles, tekenen, kleien. Het is belangrijk dat ze kunnen ontspannen.'

Na de taallessen schuiven de drie Oekraïense leerlingen aan bij juf Eleonore Jansma uit groep 7, waar een stagiair op het bord een rekensom uitlegt in het Nederlands. Ze zullen lang niet alles meekrijgen, beaamt Jansma. 'Maar het belangrijkste is dat ze zich veilig en gelukkig voelen. Pas dan kun je leren.'

Het valt haar op hoe makkelijk de Oekraïense leerlingen in korte tijd (ze zijn er nu ruim een week) integreren in de klas, wat ook te danken is aan het enthousiasme van hun Nederlandse klasgenoten. 'Ze doen gelijk mee met voetbal, hebben lol met elkaar. Als ik af en toe niet weet wat ik met ze aan moet, laat ik ze een spelletje op de gang doen. Laatst hebben ze Twister gedaan.'

Jansma is alvast aan het denken geslagen voor als er zo meteen nog meer Oekraïners bij komen. Haar klas is met 28 leerlingen behoorlijk vol. 'De thematafel achter in de klas kan best naar de gang. Als er geen plek is, dan maken we plek.'

Nederlanders het meest verbolgen over de oorlog, Grieken tonen enig begrip

Jarl van der Ploeg
Amsterdam

Europeanen zijn in grote meerderheid onthutst over de Russische inval in Oekraïne, maar er zijn wel opmerkelijke verschillen. Grieken en Italianen hebben enig begrip voor Rusland, Fransen vrezen een kernoorlog en Duitsers willen snel van sancties af.

In geen van de ondervraagde landen stuit de Russische invasie op meer onbegrip dan in Nederland, blijkt uit een onderzoek onder 6 duizend burgers tussen 9 en 11 maart van Euroskopia. Slechts 10 procent van de ondervraagde Nederlanders noemt de oorlog begrijpelijk of acceptabel. Ook in Duitsland en Spanje kunnen de Russen nauwelijks op begrip rekenen. In Italië en Griekenland ligt dat iets anders. Zo noemt een kwart van de ondervraagde Italianen de invasie begrijpelijk dan wel te accepteren. In Griekenland ligt dat percentage zelfs op 39 procent.

Dat komt in Griekenland deels omdat beide landen het orthodoxe geloof delen, waardoor er in rechts-conservatieve kringen vrij veel sympathie is voor de Russen. Bovendien is de Communistische Partij in Griekenland altijd groot geweest, waardoor vooral in linkse kringen een ingebakken scepsis voor 'het Westen' is ontstaan. Ook duiken er in Griekse kranten geregeld verhalen op over Russische trollen en -infiltranten wier taak het is het publieke debat over Rusland te beïnvloeden en die daar blijkbaar succes mee boeken.

Ook Italië is Rusland traditioneel gunstiger gezind dan andere Europese landen. De Communistische Partij was ook in Rome lang een serieuze politieke factor. Later waren de banden vooral warm dankzij de ongeveer vijfhonderd Italiaanse bedrijven die tot voor kort in Rusland gevestigd waren. Ook politiek zijn de banden op bepaalde momenten innig verstrengd geweest. Kijk alleen al naar het verjaardagscadeau dat voormalig premier Silvio Berlusconi aan de Russische president opstuurde ter ere van zijn 65ste verjaardag: een dekbedovertrek met daarop zowel het gezicht van Berlusconi, als dat van Poetin.

Vooral Fransen bang voor kernwapens

Van alle onderzochte landen houden vooral de Fransen serieus rekening met een nucleaire aanval; 81 procent van de ondervraagden acht het zeer of enigszins waarschijnlijk dat de oorlog zal leiden tot de inzet van kernwapens. In Nederland ligt dat percentage met 51 procent ook nog redelijk hoog, terwijl in bijvoorbeeld Duitsland (32 procent) en Griekenland (30 procent) beduidend minder rekening wordt gehouden met de ontworpen van de bestaande wereldorde via een atoomoorlog.

Dat de Fransen zich meer zorgen maken, komt waarschijnlijk omdat het land zwaar afhankelijk is van kernenergie; 70 procent van de Franse stroom wordt in kerncentrales geproduceerd. Na de oliecrisis van 1973 heeft Parijs massaal ingezet op nucleaire energie, met als gevolg dat op de Verenigde Staten na geen enkel land ter wereld meer actieve reactoren bezit dan Frankrijk, namelijk 56, verdeeld over in totaal 19 verschillende locaties. Daardoor is kernenergie niet alleen een serieus thema bij vrijwel iedere verkiezingen, het betekent vooral dat een aanzienlijk deel van de Franse bevolking in de buurt woont van

een kerncentrale en dus bovengemiddeld bekend is met de potentiële gevaren ervan. Niet voor niets was Frankrijk een van de eerste Europese landen waar apothekers deze maand een sterk toegenomen vraag naar jodiumpillen waarnamen.

Meerderheid van de Europeanen sceptisch over het nut van sancties

Een onderwerp waar de Europeanen het op vrij grote schaal over eens lijken te zijn, is het beperkte nut van sancties tegen Rusland. Op Duitsland na, waar 55 procent van de bevolking gelooft dat sancties helpen om de oorlog te stoppen of andere Russische invasies in de toekomst te voorkomen.

Hoewel het Duitse geloof in economische sancties het grootst is, zijn de Duitsers er niettemin voorstander van zijn het gros van de sancties weer op te heffen mocht de oorlog in Oekraïne straks afgelopen zijn. Economische maatregelen tegen Russische bedrijven en -investeerdere die aan Poetin gelieerd zijn, moeten weliswaar in stand blijven, maar alle overige sancties, zoals economische restricties voor Russische bedrijven die niet direct aan Poetin te linken zijn en een algeheel vliegverbod voor Russische vliegtuigen, ziet een meerderheid van de Duitsers het liefst verdwijnen na de oorlog.

Ondervraagden in Frankrijk en Spanje willen de druk erop houden bij de Russen, mocht de oorlog straks eindigen. In Spanje is zelfs een flinke meerderheid van de bevolking ervoor om Russische sporters en -clubs te blijven weren van Europese sporttoernooien. 51 procent van de ondervraagde Spanjaarden pleit zelfs voor een blijvend optreedverbod van Russische artiesten op Europese podia en -theaters.

In Frankrijk namen apothekers al vroeg een sterk toegenomen vraag naar jodiumpillen waar

EUROPESE PANELS

Euroskopia is een nieuw samenwerkingsverband van Europese onderzoeksbureaus. De bureaus willen een beeld krijgen van de Europese publieke opinie door regelmatig peilingen te doen. Voor Nederland neemt I&O Research deel aan het samenwerkingsverband. De Volkskrant is mediapartner.

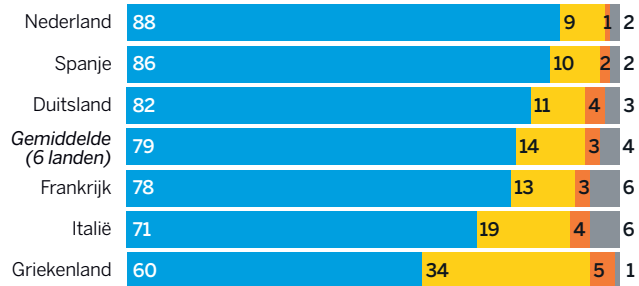
OPINIEONDERZOEK OORLOG IN OEKRAÏNE

MENINGEN OVER DE RUSSISCHE INVAL

De Russische invasie in Oekraïne is:

In procenten

Onacceptabel Onacceptabel, maar begrijpelijk Acceptabel Weet ik niet

VREES VOOR DE INZET VAN KERNWAPENS

Denkt u dat de oorlog tussen Oekraïne en Rusland zou kunnen leiden tot het gebruik van kernwapens?

In procenten

Ja, zeer waarschijnlijk Ja, enigszins waarschijnlijk Ja, maar onwaarschijnlijk Nee, zeker niet Weet ik niet

